

Bělohradské listy

5 / 2013

Vydáno 20. 9. 2013 • Ročník XIII • Cena 16 Kč

*Jana Riedelová
3. místo*

8-9

Nejkrásnější je řemeslo kuchařské

10-11

Libín - Masaryk, Jirásek a Kubišta

12-13

Na skok v Bělehradě

20-21

Bělohradský tenis slavil úspěchy

Objektivem Bělohradských listů

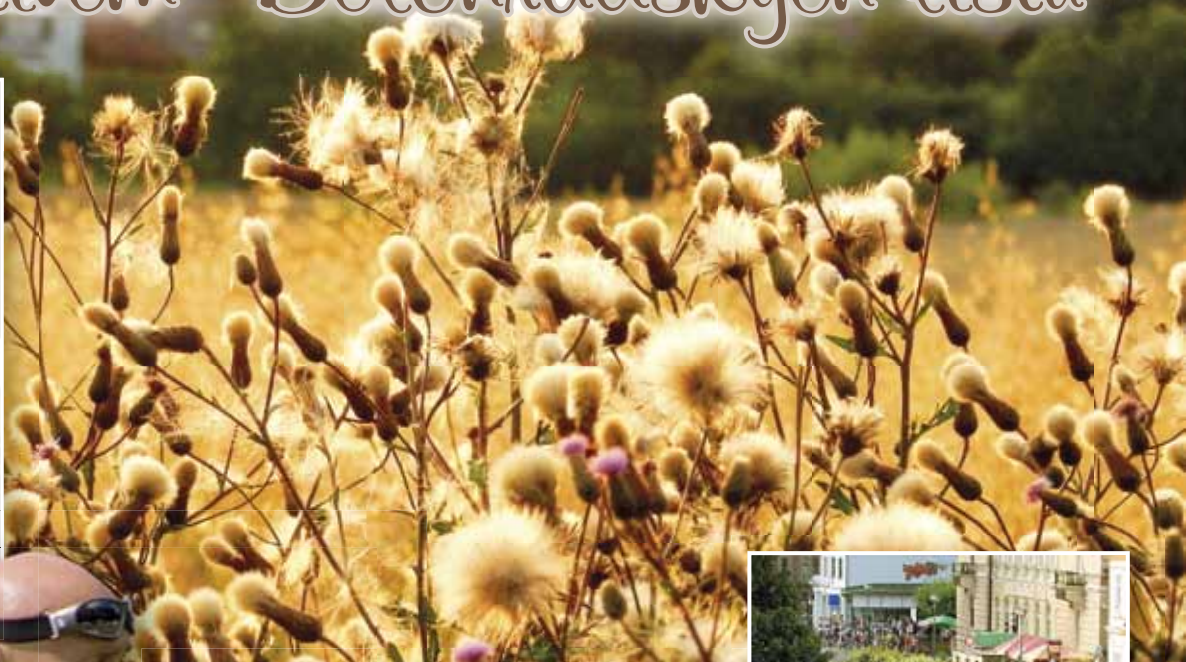

Foto: Alena Fléglová, Jana Haltufová,
Václav Lejdar, Ladislav Stuchlík,
Jaroslav Voves, Pavel Janák

BĚLOHRADSKÉ LISTY

Časopis Bělohradu a okolí 5/2013

2 OBJEKTIVEM BĚLOHRADSKÝCH LISTŮ

3 FEJETON (EDUIARD ČELIŠ)

4 ZEPTALI JSME SE ZA VÁS

5 STAROSTA ODPOVÍDÁ

6 BYLA TO PARÁDA! (JAROSLAV VOVES)

7 LÉTO V RETROSTYLU (ANTONIE VANIŠOVÁ)

8-9 NEJKRÁSNEJŠÍ ŘEMESLO NA SVĚTĚ JE ŘEMESLO KUCHAŘSKÉ (HANA FRIEDRICHOVÁ)

10-11 LIBÍN MASARYK, JIRÁSEK A KUBIŠTA (PAVEL ŠUBR)

12-13 NA SKOK V BĚLEHRADĚ (MILENA ČERNÁ)

16 PRVNÍ „KURT“ MISTRA SVĚTA (EDUARD ČELIŠ)

17 SUDÍ AUGUSTÝN TICHÝ (EDUARD ČELIŠ)

14-15 MÍSTNÍ NÁZVY V LÁZNÍCH BĚLOHRADĚ (JOSEF ŠPŮR, EDUARD ČELIŠ)

18 Z DOPISŮ ČTENÁŘŮ

19 UDÁLOSTI – ZAJÍMAVOSTI

20-21 BĚLOHRADSKÝ TENIS SLAVIL ÚSPĚCHY (PAVEL ŠUBR)

22 OHLÉDNUTÍ ZA BĚLOHRADSKÝM KULTURNÍM LÉTEM 2013

23 SOCHY JANA NEPOMUCKÉHO NA BĚLOHRADSKU (LADISLAV STUHLÍK)

FOTOGRAFIE NA OBÁLCE

STRANA 1
JAROSLAV VOVES, VÁCLAV LEJDAR
MARATON HORSKÝCH KOL

STRANA 24
LADISLAV STUHLÍK
STROMY

**DALŠÍ ČÍSLO
BĚLOHRADSKÝCH LISTŮ
VYJDE 22. 11. 2013**

Bělohradské listy
Vydává Město Lázně Bělohrad
Vychází jako dvouměsíčník
Redakční rada: Ladislav Stuchlík (šéfredaktor), Eduard Čeliš, Alena Fléglová, Hana Friedrichová, Svatopluk Hrnčíř, Václav Lejdar, Iva Plecháčová, Josef Špůr, Ing. Pavel Šubr, Mgr. Antonie Vanišová.
Povoleno MK ČR pod č. E 10901
Adresa: **Město Lázně Bělohrad**
Městské kulturní středisko,
Barákova 3, 507 81 Lázně Bělohrad
Telefon: 739 629 482, Fax: 493 792 484
E-mail: mks@lazne-belohrad.cz
Grafika, sazba a tisk: tiskárna ARPA,
Kotkova 792, Dvůr Králové n. L.

LÁSKA MĚ MOHLA DOSTAT! ANEB PARDOUBEK A JÁ

Léto má před sebou druhý poločas. Stíny dubů na hrázi Pardoubku se prodlužují a labuťák, který dominuje celému rybníku a který se snaží chránit svoji družku a sedm vyspělých mladých, už tolik neotravuje nás ve vodě.

Jaký byl letošní skoro tříhektarový hlavní bělohradský rybník?

Skvostný, úžasný.

Vím, že je házení hrachu na zed' vám, vážení čtenáři, jež holdujete domácím bazénům a koupalištím v okolí, popisovat náš Pardoubek.

Ano, je nás hrstka a ještě možná míň, kteří se chodíme stále koupat na Pardoubek, na Pard'as. Skutečně letošní rybník, severně za bombastickým Stromem života, sorry za Tree of Life, byl čistší než jiný rok, zkrátka výborný. Lidi, kteří krmí z hráze kachny a labutě, se mnou nebudou souhlasit. Tady je voda skutečně špatná, takový velký humus.

Ale dál od břehu má voda pouze jednu chybu. A to, že nemá chybu, řečeno s klasikem a jeho Hlavou XXII.

Slunce pomalu zapadá za Stromem života, vítr lehce zvedá hladinu rybníka a já střídavě plavu usedlý styl prsa či dynamický znak, nebo jen tak ležerně kopu vodu. Jaký to rozdíl proti domácím bazénům a narvaným koupadlům.

Z Pard'asu k našemu tříletému vnukovi Markovi. Je to takový malý rozumbrada a když mu říkáme, jestli se nechce vykatat či vyčistit si zoubky, tak odpoví:

„Je to *mojí povinností!*“

A běží na záchod či do koupelny! Smějeme se všichni...

Já neberu vyměšování a čistotu chrupu jako svoji povinnost. Za to jsem si koncem července řekl, když byla ta neskutečná vedra, že je *mojí povinností* trošičku vyčistit náš Pardoubek. Odplevelil jsem široké betonové schody, vykopal letité drny z dětského pískoviště, zametl labutí a kachní trus z přepadového chodníku a Petr, co bydlí U Lva, uklidil i koňské koblihy z hráze. Pomocnou ruku přiložili i pardoubský doyen Zdeněk Hofman a černovlasá Maryška.

Neštěstí nechodí po horách, ale po lidech. Motýčkou jsem se lehce škrábnul do palce pravé nohy. Takové malé nic. Ale za čtyři dny mně noha otekla, já dostal infekci a k tomu i úpal a rtuť teploměru šplhala ke čtyřicítce. Až kapačky na chirurgii v Jičíně a penicilín mě dostaly z nejhoršího.

I po prožitém si říkám to Markovo:

„*Bylo to *mojí povinností!*“*“

Jenom jsem měl být opatrnější.

Když jsem si doma marodil, přišel mě navštívit kamarád Josef Špůr z redakční rady Bělohradských listů.

„*Ty vole, napiš fejeton s názvem *Láska mě mohla dostat!*“*“ povídá po mém líčení choroby historik Pepa.

A tak jsem to napsal.

Eduard Čeliš, foto: Pavel Šubr, Ladislav Stuchlík

Zeptali jsme se za vás

Jméno

Jan

Příjmení

Novák

Datum narození

11. 1. 1999

Číslo karty: 11223344556677

OD ZÁŘÍ SE PŘIPRAVUJÍ VÍCEDENNÍ ČIPOVÉ KARTY NA VEŘEJNOU DOPRAVU. O CO SE JEDNÁ?

Od 1. října vícedenní jízdenky pouze elektronicky

Nová čipová karta IREDO bude platit na zónové i časové jízdné IDS IREDO, nejrozsáhlejšího dopravního systému v České republice.

Nová čipová karta IREDO nahradí stávající papírové jízdenky.

Všechny papírové vícedenní jízdenky tak budou mít svoji elektronickou variantu, která se na prodejním místě nahraje na kartu. Karta tedy bude plnit roli jízdenky a prokazovat se jí budete při cestování v rámci všech autobusů a vlaků Královéhradeckého a Pardubického kraje zapojených do Integrovaného dopravního systému (IDS) IREDO. Jejich seznam najdete na www.oredocz.cz.

Karta bude fungovat také jako elektronická peněženka pro nákup jednorázové jízdenky. Kredit si koupíte (nabijete) v autobuse či na železniční stanici a můžete jím platit ve všech autobusech a vlacích zapojených v IDS IREDO.

Jak to funguje?

Při nákupu časové nebo zónové jízdenky na železniční stanici nebo v autobuse dojde k jejímu nahrání na čipovou kartu. Současně vám bude vydán daňový doklad, sloužící ke kontrole platnosti nahrené jízdenky i k reklamaci. (Daňový doklad ale neslouží jako jízdní doklad.)

Na kartu lze nahrát všechny druhy jízdného dle platného tarifu IREDO. Kontrola platnosti vícedenní nebo jednoduché jízdenky bude probíhat přiložením čipové karty k odbavovacímu zařízení v autobuse, k přenosné pokladně průvodčího ve vlaku nebo ke čtečce revizora.

Bude ještě možné jezdit i na papírovou jízdenku?

Čipová karta nahradí všechny papírové vícedenní jízdenky IREDO, jejichž prodej bude ukončen – viz. tabulka níže. V papírové formě budou vydávány a uznávány pouze jednorázové nepřestupní jízdenky a to všech typů (obyčejné, poloviční, žákovské, studentské, ZTP atd.) a jednodenní papírová síťová jízdenka.

Kde čipovou kartu IREDO koupím?

Novou čipovou kartu IREDO je možné zakoupit na kontaktních místech od 1. srpna 2013. Jejich seznam najdete na www.oredocz.cz.

ŽÁDOST A VYDÁNÍ ČIPOVÉ KARTY IREDO

Zažádat o kartu můžete od 1. 9. 2013 prostřednictvím elektronického formuláře na www.oredocz.cz nebo na kontaktním místě již od 1. 8. 2013. Seznam kontaktních míst najdete na www.oredocz.cz. Informace vám také poskytne v pracovní dny od 8:00 do 16:00 operátor na bezplatné telefonní lince 800 10 15 20.

Vydávány budou také anonymní (přenosné) karty, které si mohou cestující půjčovat. Na tento typ karty bude možné nahrát kredit na nákup jednotlivých jízdenek. Naopak časovou jízdenku na anonymní kartu nebude možné zakoupit.

K zřízení karty budete potřebovat:

- vyplněnou Žádost o čipovou kartu IREDO
- doklad totožnosti (občanský nebo jiný průkaz obsahující jméno, datum narození a fotografii žadatele)
- průkazovou fotografii (3,5 × 4,5 cm)
- žáci a studenti – potvrzení o studiu v předtištěné kolonce Žádosti, nebo platný Žákovský průkaz

Za vydání karty zaplatíte 150 Kč. Děti a studenti zaplatí v rámci slevy od 1. 8. do 30. 9. za pořízení karty pouhých 80 Kč.

U nezletilých do 15 let vyřizuje žádost i vyzvednutí karty IREDO zákonný zástupce, který předloží rodný list žadatele nebo svůj platný občanský průkaz, má-li v něm dítě zapsáno.

Podat žádost a vyzvednout kartu může i třetí osoba (nejen manžel/manželka). Potřebovat bude vyplněnou žádost a písemnou (neověřenou) plnou moc žadatele.

Při vyzvednutí čipové karty IREDO na kontaktním místě nebo na pokladně ČD předloží žadatel nebo jeho zástupce potvrzení o přijetí žádosti nebo svůj průkaz totožnosti.

Životnost čipové karty je 6 let.

Harmonogram postupného ukončování předprodeje a prodeje papírových časových kupónů IREDO a papírových „přestupních“ jízdenek IREDO

Druh jízdenky	Předprodej do	Prodej do	Počátek platnosti nejpozději od	Platnost do
90denní časové	31.7.2013	31.8.2013	30.9.2013	28.12.2013
30denní časové	31.7.2013	31.8.2013	30.9.2013	29.10.2013
7denní časové	31.7.2013	30.9.2013	30.9.2013	6.10.2013
Jednotlivá relační „přestupní“	-	31.12.2013	31.12.2013	31.12.2013

Starosta odpovídá

Když jste psali o výdajích na sport ve městě, tak jsem slyšel, že ztrátová je nová tenisová hala. Nechápu, proč v ní tedy nezvyšujete poplatky?

Provoz tenisové haly není ztrátový. Například za rok 2012 činily celkové výdaje na provoz haly (energie, voda, mzdové náklady, materiál, atd.) 371.496 Kč a příjmy (vybrané vstupné) 392.800 Kč. Podobné je to od začátku provozu haly v roce 2007. Pro zajímavost cena za hodinu hraní činí ve všední dny od 8 do 15 hodin 150 Kč, ve všední dny od 15 do 22 hodin a o víkendech 200 Kč. Určitě i vzhledem k těmto nízkým cenám je hala stále obsazena a to především bělohradskými zájemci.

Na výstavbu haly získalo město dotaci 15 milionů Kč ze státního rozpočtu, celkové náklady na její výstavbu včetně inženýrských sítí, přístupové komunikace a veřejného osvětlení z Vachkovy ulice mezi fotbalovými hřišti činily cca 22 miliony Kč. V době výstavby tenisové haly (rok 2006) získalo město i jiné dotace a na dofinancování těchto akcí si muselo vzít úvěr 5 milionů Kč. Při jednání s bankou o přijetí úvěru bylo nejjednodušší vzít si úvěr právě na finanční podíl města u stavby haly. Tento úvěr město letos doplatilo, ale úroky z úvěru (ročně cca 50.000 Kč) ve výše uvedených provozních nákladech haly za rok 2012 neuvádím. Započtením těchto úroků do provozních nákladů haly možná vznikla informace o jejím ztrátovém provozu.

V letošním roce budou provozní náklady tenisové haly vyšší z důvodu opravy povrchu v hale, o případném navýšení poplatků by měla rozhodnout rada města, ale nedomnívám se, že bychom je měli zvyšovat. Ke zvýšení ceny by zřejmě došlo, pokud by město získalo dotaci na dostavbu haly (druhá hala s hernami na stolní tenis, posilovnou a sociálním zázemím), čímž by se zvýšily provozní náklady především z důvodu zvýšení vodného a stočného.

Stále nás navštěvují zástupci nějakých firem a nabízejí výhodné ceny za elektrickou energii a plyn. Četl jsem, že některá města nakupují pro sebe i pro občany energie v elektronické aukci. Nechystáte toto také? A od koho a za jakou cenu nakupuje město elektřinu a plyn?

Město do léta 2011 odebíralo elektrickou energii od ČEZu a zemní plyn od RWE. Poté jsme využili nabídku jedné poradenské firmy, která nám spočítala nejvýhodnějšího dodavatele u obou komodit a k nim jsme na podzim 2011 přešli. Město tím uspořilo výrazné částky (při

porovnání aktuálních cen u zemního plynu cca 100 tisíc Kč za rok, u elektrické energie cca 50.000 Kč za rok). Nyní se na nás obrátil ČEZ s velice výhodnou individuální nabídkou a po porovnání tabulkových cen od jiných dodavatelů, výsledných cen z elektronické aukce i individuálních nabídek od jiných dodavatelů se rada města rozhodla přejít zpět k ČEZu a to jak u elektrické energie, tak u zemního plynu.

Pro zajímavost uvedu porovnání některých cen u elektrické energie: Standard C02d u ČEZu 1722 Kč/MWh, u ČEZu nabídka pro město 1150 Kč/MWh, předpokládaný výsledek elektronické aukce 1200 Kč/MWh. Jednal jsem i s firmou, jejíž dealeri nejčastěji obcházejí domácnosti ve městě. Tvrdili, že městu nabídnou nejnižší cenu a nabídli 1499 Kč/MWh.

Pro město je podstatná sazba u veřejného osvětlení (C62d), kde máme roční spotřebu cca 280 MWh. Zde má ČEZ sazbu 1145 Kč/MWh, nabídka ČEZu pro město činí 780 Kč/MWh a předpokládaný výsledek elektronické aukce 950 Kč/MWh. U zemního plynu nabídl ČEZ městu cenu 750 Kč/MWh, obdobná cena vychází z elektronické aukce. Ceny jsou bez DPH a bez ceny za distribuci, která je určena Energetickým regulačním úřadem.

Co se týče elektronické aukce, její zprostředkovatel chce od města odměnu cca 15 – 20 % z úspory, takže pro město není aukce až tak výhodná. U aukce pro občany získá zprostředkovatel provizi od budoucího dodavatele. Elektronickou aukci energií zajišťuje pro své občany město Jičín a nabídlo nám, že aukce se mohou zúčastnit i občané Bělohradu. Proto jsme zveřejnili tuto informaci a sami elektronickou aukci pro občany nezajišťujeme.

Pro občany Bělohradu je špatné přidělení pod Jičín a to kvůli vzdálenosti a i vytíženosti tamních úřadů. Jet na odbor dopravy je doslova horor. Dnes jsem tam zajel, potřebuji vyměnit profesní průkaz, na což máte určitý termín, jinak vám propadne. Na oddělení ŘP z 8 přepážek jela 1! A ukazatel žadatelů ukazoval 368 a na Registru vozidel 284. Píšu to proto, že cestu absolvujete zbytečně, protože automat na lístky vám řekne „přijďte ve středu“, ale ve středu je to to samé. Přitom v Nové Pace a Hořicích to jde v pohodě. Nešlo by rozdělit nás Bělohradčáky podle části obce mezi Hořice a Paku a ušetřit nám najetý km, čas a hlavně nervy!

V roce 2000 se vznikem krajských úřadů byly zrušeny okresní úřady a vznikly tzv. obce s rozšířenou působností (ORP), které převzaly řadu kompetencí okresních úřadů. V rámci okresu Jičín jsou tyto ORP v Jičíně, Nové Pace a v Hořicích. Zastupitelstvo na-

šeho města tehdy rozhodlo, že chceme patřit pod ORP Nová Paka. Uvědomovali jsme si, že pod Jičín bude patřit zhruba 50.000 obyvatel a že mohou být problémy s frontami na přepážkách, zvažovali jsme i dopravní obslužnost do Nové Paky. Chtěli jsme také podpořit Novou Paku, aby zde vůbec ORP vznikla. Město Lázně Bělohrad ale vykonává státní správu v rámci pověřeného úřadu (stavební úřad, matrika, tehdy i sociální záležitosti a vydávání pasů a OP) pro další 4 obce (Choteč, Mlázovice, Svatojanský Újezd a Šárovceva Lhota). Ty ale kvůli složitému dopravnímu spojení pod Novou Paku patřit nechtěly. Z ministerstva vnitra jsme následně dostali vyjádření, že nám bude odebrán výše uvedený výkon státní správy, neboť ji musíme vykonávat pro další minimálně 1 obec. Po řadě jednání nakonec padlo rozhodnutí, že budeme patřit pod Jičín, aby nám výkon státní správy zůstal. Hlavní myšlenkou této reformy státní správy bylo její přiblížení občanovi. Jenže stát místo toho postupně převedl i vydávání OP a pasů na ORP, sociální záležitosti na Úřady práce a dnes se snaží na ORP převést další agendy výkonu státní správy, takže státní správa se občanovi naopak vzdaluje.

Agenda řidičských průkazů a vydávání SPZ kdysi patřila pod Policii ČR, ale přešla také pod ORP. Problém je i v tom, že stát občas vyhlásí povinnou výměnu některých dokladů (nyní řidičské průkazy a profesní průkazy, kdysi OP nebo pasy) nebo povinné doklady (pasy pro děti) a větší ORP potom nápor občanů nezvládají. Ohledně problému s vydáváním řidičských a profesních průkazů jsem volal tajemníkovi MěÚ v Jičíně. Řekl mně, že mají otevřeny 2 přepážky a od září budou otevřeny 3, a kromě pondělí a středy mají otevřeno i v pátek. Za den zvládnou cca 90 průkazů, což současnému zájmu o výměnu ale nestačí.

Bohužel nelze Bělohrad rozdělit na části ani jednoduše přejít pod Novou Paku, protože si nedovedu představit, že bychom přišli o matriku a stavební úřad a občané by se všemi záležitostmi, které se týkají třeba stavebního úřadu, jezdili do Nové Paky. Víím, že čekání na úřadě je strašně nepříjemné, protože jsem vloni zajišťoval cestovní pas pro dceru, ale asi zatím není jiné řešení. Se starostou Nové Paky jsem se bavil i o variantě přechodu pod Novou Paku a zřízení detašovaného pracoviště stavebního úřadu a matriky v Lázních Bělohradě. Ale to už jsou příliš komplikovaná řešení. Mohu snad jen doporučit, že výměna občanských průkazů je možná i na jiných ORP než v Jičíně.

Pavel Šubr, foto: Ladislav Stuchlík

BYLA TO PARÁDA!

Téměř každý Novopacač, když zaslechne ze Štikovské rokle burácení motorů, ví, že už začaly prázdniny, protože každoročně červenec zde otevírá ME v autokrosu. No a v Bělohradě už je zaběhnutý podobný rituál s ultralehkými letadly. No řekněte? Jaký by to byl začátek července, kdyby v Chotči nebyl Letecký den?

Ten letošní se pyšnil pořadovým číslem 16 a opět bylo na co koukat. Jelikož počasí letcům přálo, chotečská ranvej se začínala pěkně plnit už od deváté hodiny. Na diváka při prohlížení každého z těchto strojů dýchl majitelova láska k létání, která na vyšlechtěných „ěrech“ byla vidět na první pohled.

Od začátku se těšil velkému zájmu legendární Brigádér L-60 S pilotovaný Petrem Šlemrem, který zprostředkovával zájemcům pohled na okolí z ptačí perspektivy. Ještě než se snesl na zdejší letiště, „vysypal“ první skupinu tří parašutistů pod vedením Oldřicha Součka, kteří se představili seskokem na přesnost. Druhý výsadek pak provedla dvanáctka jičínských parašutistů z populární An-2 Antonov kolem půl druhé odpolední. Dva výsadkáři okořenili seskok ozdobením svého padáku barevnými stuhami a státní vlajkou. Jiří Šlemr pak „svezl“ zájemce populární Andulou, a tak jak chutná let v této legendě, mohliokusit na vlastní kůži.

Pravidelně se na sletech představují i letečtí modeláři. Oproti předěslým létům však nebyla jejich účast tak početná. Do vzduchu vzlétly pouze modely 22letého modeláře z Týniště nad Orlicí Jana Matlase, Zlín 50 a Blizzard.

Báječný zážitek připravil Nadační fond nesoucí jméno Metoděje Vlacha, předního montéra a závodního jezdce továrny Laurin a Klement v Mladé Boleslavi. Vlastní 9 replik historických letadel a v Chotči byly k vidění čtyři z nich. Krátce po půl druhé jsme se při pohledu vzhůru přenesli do válečných let. Za velké pozornosti tisícovky diváků předvedli ukázkou létání Jiří Just na Fi 156 Storch, Petr Handík na Racu PB6, Tomáš Souček se strojem Piper L-4H a Vladimír Procházka s Nieuportem XII.

S replikou ruské stíhačky JAK 3 přiletěl trutnovský pilot Ladislav Abel. Několikrát prosvítl nad ranvejí a tento stroj představil v plné kráse. Opět velký zážitek, navíc okořeněný tím, že JAK 3 nedávno vyšla z dílny legendární dvojice stavitelů letadel Abel - Drahoš.

Na své si přišli i ti, kteří spíše holdují vrtulím v horizontální rovině. S krátkou ukázkou jsme si mohli vychutnat dvě helikoptéry. Černého šviháka Robinson R44 Raven a jeho menší družku tmavěmodrou R22 Raven.

Přítomné potěšili svým přiletem i dva paraglidisté. Ze Zvičiny se snesli skoro až před hangáry Mikuláš Krutský se svým kolegou „z kopce“ Pavlem Holubcem, čímž příjemně zpestřili probíhající program.

Pořadatelé pamatovali i na ty nejmenší. Pro děti připravili překážkovou dráhu, po jejímž absolvování čekaly na každého pěkné ceny.

Kluky a holky vozil na východní straně letiště v historickém kočáře taženém koňmi pan Hladík z Černůtek. Odpoledne pak děti vozil na korbě obrovského dvacetitunového ruského nákladáku GRAS fanda vojenské techniky Pavel Pyciak.

Firma BW Trade z Klášterce nad Ohří předváděla a prodávala různé typy házedel. Při pohledu na trávník mimo ranvej bylo vidět, že letadla táhnou už od útlého věku. Všude létalo plno těchto barevných letadel.

Diváky s neleteckým apetittem upoutaly hned u vstupu do areálu vystavené repasované stabilní motory. Jiří Materna, Jan Eliáš a Martin Rota představili stabiláky bří Paříků od 3 do 10 HP. Domáci Jiří Materna předvedl i repasovanou mlátičku obilí ZZN 24 z Továrny hospodářských strojů v Opočně.

Sebelejší program by byl poloviční bez kvalitního zázemí v podobě občerstvení. Vždyť po výtečném gulášku s pivkem nebo jen koláčku s limčou se kouká na všechno to letecké umění s úplně jinou pohodou.

Letošní ročník navštívilo 62 ultralightů, 1 LSA, 8 rogal, 2 helikoptéry, AN-2, L-60 Brigádér, 2 paraglidinky. Zahanbit se nenechali ani domácí borci. Ať už Josef Rýdl ml. na UL SkyLane a Jan Václavík na Kondoru nebo rogalisté v čele s Emilem Staňkem a Jiřím Špürem.

Z největší dálky přilétl Karel Mareš. Za hodinu a půl dosedl na 600 m dlouhou travnatou chotečskou ranvej z moravského Vyškova.

A co na závěr?

Jako pasažér se na rogalu vznesl i frontman country kapely Bohdan Kaminský. Po přiletu prohlásil: Co vám mám říkat? Byla to paráda!

Spíkr akce toto prohlášení oznámil jako tečku za letošním šestnáctým ročníkem.

Opravdovou tečkou však mohl být až parádní večerní ohňostroj, který naposledy osvítil sobotní ranvej nebo až nedělní přistání novoměstské „anduly“ využívající azylu zdejšího letiště na dobu než nabere výsadkáře, kteří zpestřili svým seskokem program štikovského autokrosu.

Jaroslav Voves, foto: autor

LÉTO

V RETROSTYLU

Léto odlétlo na vlastových křídlech, jeho tropický dech nás bude hrát ale dlouho. Vždyť jen vstřebat a zpracovat bohaté zážitky prázdninového putování je radost dlouhodobá. Návštěvy hradů a zámků, muzeí, skanzenů, koncertů, divadelních představení – letních turistických nabídek rok od roku přibývá a svou lákavostí se předhánějí.

Do letních Čech vtrhl středověk. Kostymovaní průvodci na hradech a zámcích, živé scénky ze života panstva, šlechtické kratochvíle, rytířské turnaje, keltské vesnice, kejklíři, šermíři, jarmarky, to všechno v dobovém oblečení a s duněním středověké hudby. K tomu invaze pohádkových bytostí. Jen budoucnost se z toho jaksi vytratila, ještě jsem se nikde nesetkala s průvodcem ve skafandru astronauta z 24. století.

Proč tak masový návrat k minulosti?

Jistě to nejsou jen komerční důvody. Jde o obyčejnou lidskou touhu po změně, touhu prožít něco neobvyklého, vybočit za rámec všedních dnů? Tvzení psychologů, že není dobré ohlížet se za minulostí, jednou už prožitou, že je třeba žít jen současností, tak docela neobstojí. Jsou to sloupy, které nás podpírají, základy, na nichž stavíme. Moderní doba se svými strohými interiéry, zběsilým tempem a vyspělou, odlidštěnou technikou, je náročná někdy až k neunesení a touží po odlehčení.

Proto mnozí z nás sbírají panenky, cínové vojáčky, staví vory, keltské zdi z jílů a slámy, s nadšením snášejí nepohodlí života ve starých dřevěných chaloupkách. Jiní pečlivě žehlí staré rakouské a pruské uniformy, v letních vedrech se honí s nasazenými bodáky po rozlehlých pláních bojišť. Vnikají pracně do tajů historických řemesel, pečou na ohništích calty a pohankové placky, slétají se na čarodějnický kongres.

Českým rájem rachotí staré motoráčky, retroautobusy, supí dýmající parní lokomotivy s nákladem nadšených turistů, kterým nevadí nepohodlí dřevěných lavic, létajících sazí ani vysokého jízdného. V synagogách zní židovská a arabská hudba, kněžna Kateřina Vilemína Zaháňská navštěvuje Ratibořice, hraběnka Anna z Asseburgu svůj Bělohrad. Města nabízejí velmi hodnotné letní komentované prohlídky svých památných objektů. Hradem Valdštejnem a jičínským zámekem vás provede osobně, a to velice poutavě, sám vévoda Albrecht z Valdštejna. Je to zážitek, a že si přitom ale důkladně poopravíte školní dějepisné znalosti!

Zatímco Jičín má svého generalissima, Bělohrad vsadil na strašidla. Je to cháska nezvedená a utěšeně se nám množí. Tisícové davy návštěvníků na jejich produkci jen dokazují, kolik je v každém z nás dospělých ukryto dětské hravosti a utajené fantazie. Z nezdravé vlhkosti Bažantnice ovšem nevyžijí ani strašidla, také potřebují čas od času svůj wellness. Proto aspoň jednou v roce obsadí blízký Strom života a řadí na Strašidelném plese.

Strašidelnou mûrou Bělohradu jsou neukáznění cyklisté, kteří používají bělohradské chodníky jako svoji cyklostezku. Bez ohledu na chodce pádí na rychlých kolech náměstím přímo pod okny Městského úřadu jako živý důkaz lidské neomalenosti a bezohlednosti. Ve městě, kde není policie, opravdu nezbyvá než zangažovat zatoulaná strašidla, aby si je vyčihla za rohem náměstí u bývalé Zeleniny, kde tak často najíždějí do šokovaných chodců.

Folklor, rodinné stříbro Bělohradu, nás také vrací k našim předkům, sdílíme jejich živé veselí, upřímnou radost ze života, vynalézavost ve výzdobě krojů. Proto se na krásné dny červnového festivalu tak těšíme a tolik si je vychutnáváme. Stálo by za to povzbudit k aktivitě i diváky, aby celé hodiny jen pasivně neseděli, zatímco pódium praská pod dunivým rytmem tanců.

Naše vděčnost patří těm, kdo si pro nás lámou hlavu s novými a novými nápady, kdo pro nás už teď nějaké to retro na příští rok vymýšlejí! Porozumění a pochopení pro ty, kdo dávají poslední peníze do replik historických zbraní a nástrojů, do vzácných textilií, které vyrábí jediná továrna v Čechách, kdo všechny ty hezoučké jupky, kamizoly, loktušky, fěrtušky, kanafasové sukně zhotovují.

Zamáváme léto, podzim nám otvírá hřejivou náruč a vítá nás laskavým pohlazením. Ať je pro nás všechny vlídný a laskavý, vždyť řečeno slovy českého básníka:

... „něco překrásného se končí,
něco překrásného začíná!“

Antonie Vanišová, foto: Alena Fléglová

NEJKRÁSNEJŠÍ ŘEMESLO NA SVĚTĚ JE ŘEMESLO KUCHAŘSKÉ

Pan Josef Sucharda se narodil do zemědělské rodiny v Šaplavě u Nového Bydžova. Rozumělo se, že bude pokračovat a hospodařit na rodinném gruntu. Proto absolvoval tříletou zemědělskou školu a chystal se převzít hospodářství. Ale osud rozhodl jinak.

V roce 1953, kdy mně bylo 18 let, nám sebrali hospodářství. Předpokládalo se, že vstoupím do JZD. To jsem odmítl a rozhodl jsem se věnovat kuchařskému řemeslu, které mně bylo z mých možností nejbližší. Nastoupil jsem do internátní kuchařské školy v Hronově, praxí jsem prošel ve zdejším hotelu Grand pod vedením pana Pouby z Ostroměře. Jemu vděčím za vše, co jsem se naučil a co jsem mohl v dalším životě zúročit. Dal mně poctivý základ k veškerému kuchařskému umění.

V čem podle vás spočívá základ kuchařského umění?

My jsme se museli například naučit bourat a krájet maso podle toho, z jakého kusu pochází a co se z něho bude připravovat. Nepoužívali jsme a já taky nikdy nepoužíval žádné chuťové náhražky. Věděli jsme, že každé jídlo potřebuje jedinečnou přípravu. Ten poznatek se mně vyplatil po celý život a jsem rád, že jsem to mohl naučit i řadu mladých kuchařů, kteří zase ode mne sbírali zkušenosti. Rád vzpomínám i na školu v Hronově, dosud tam jezdím na sjezdy a scházím se tam se svými spolužáky.

Jak dlouho jste byl v Grandu?

Do roku 1971 jsem nepřetržitě vařil v jedné kuchyni u jednoho sporáku. Ale moje práce tam nebyla jen vaření. Přišla období tak zvané „mrtvé sezóny“, kdy byl provoz lázní omezen, a tak jsme se museli chopit jiné práce. A protože jsem se celý život řídil radou mého otce: „Dělej tak, abys v životě nikoho nepotřeboval,“ tak jsem s chutí pomáhal například i při dobývání a svozu rašeliny. Tenkrát byl šéfem Bažantnice pan Slavík. Ten dbal na to, aby park byl v pořádku, všechno měl pod kontrolou. V zimní sezóně jsme jezdili do Poděbrad vypomáhat vařit při plesích, tam se nás sešlo až 8 kuchařů. Byl to nový poznatek, nové

zkušenosti, které jsme si navzájem předávali. Bělohrad, Velichovky a Poděbrady patřily tenkrát pod jedno ředitelství v Poděbradech.

A pak přišly Milovice?

V roce 1971 byl nově otevřen motel Milovice, kam jsem nastoupil od prvního dne jeho otevření. Motel spadal pod ředitelství v Hradci Králové, stejně jako například hotel Černigov. Ředitelem byl tenkrát pan Ulík. Při velkém provozu jsme dělali i svatby a zabíjačky a to nejen v Milovicích, ale i v okolních vesnicích, při akcích JZD jsme vařili i pro 300 lidí. Byla to náročná práce, ale i zábava. Byli jsme mladí a práce nás bavila. Z jídel, která jsme připravovali, to byla především oblíbená svíčková, gruzínská játra, šunka po cikánsku, milovický flamendr, to byla asi nejoblíbenější jídla. Z Milovic jsem odešel a nastoupil jsem do závodní jídelny ČSAO v Hořicích. To byl velký podnik, kde jsme připravovali kolem 1000 jídel denně, kromě toho svatby a jiné větší akce. Pak jsem se vrátil na rok do motorestu a v roce 1993 opět do Grandu. Odtud jsem odešel 31. 12. 2002 do důchodu. Fyzicky na tak náročnou práci už nestačím, ale jsem hrdý na to, že jsem se celý život mohl kuchařskému umění věnovat. Pro mne je to opravdu nejkrásnější řemeslo na světě.

Pane Suchardo, které je vaše nejoblíbenější jídlo?

Pro mne je opravdovou pochoutkou tlusté vepřové, nejlépe rypáček na studeno. To si opravdu pochutnám. Já doma nevařím, třeba jen poradím a to je vše. Na svatbu dcery Věruška upekla 48 dortů a to už něco znamená. Co opravdu nejím, jsou uzeniny. Ani šunku, ani uzené, vždyť nevíte, co vám tam dají.

Vy jste se svým kuchařským uměním také cestoval a to nejen po naší republice...

V Praze v hotelu Intercontinental jsme vařili vždycky, když se konala nějaká velká akce. Taký jsme se dostali až na Hrad, to bylo v době, kdy se konal XVII. sjezd KSČ. Tam byla velmi přísná kontrola hygieny, ale zvládli jsme to. Dostali jsme se i do blízkosti Husáka a poté, co jsme uspěli se svým kuchařským uměním, byli jsme pozváni hradním šéfkuchařem k prohlídce Hradu. Na to rád vzpomínám, do těch míst se člověk hned tak nedostane.

Vařili jsme vždycky ve školních kuchyních v Praze při Spartakiádách. To jsme dokázali připravit 800 až 1000 jídel. Kuchařky připravovaly polévky a přílohy, my jsme dělali maso.

Ze zahraničních cest, kam se dnes počítá i Slovensko, to byla dru-

žební cesta hotelu Černigov a hotelu Česká kuchyně v Banské Bystrici. Družba byla i s německými hotely, kde jsme byli asi 5krát. Ve Warnemünde jsme hodnotili přípravu českých jídel žáky místní kuchařské školy. Pro přípravu oblíbeného jídla vepřová, knedlík, zelí jsme vozili hrubou mouku na knedlíky, která tehdy v Německu nebyla k mání. Pěkná byla i cesta po moři v Sassnitz, kde jsme měli možnost pozorovat výlov ryb, potom jejich zpracování zakončené rautem. Na Rujaně jsme tenkrát obdivovali nově postavené hotely v moderním stylu, u nás tehdy ještě neobvyklém.

Vycestovali jste taky směrem na východ od republiky?

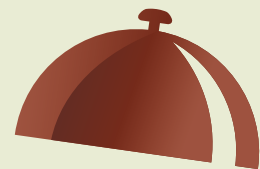
S kamarádem Rudou Přibílem jsme vycestovali na Ukrajinu do hotelu Hradec, který měl družbu s hradeckými hotely. Jedné z takových cest se zúčastnili i naši fotbalisté a soubor Hořeňák se svým programem. Pamatuji si, že jsme vařili bramboračku, kulajdu, pekli kachnu i jiné dobroty. Úspěch byl veliký, na Ukrajině blahobyt určitě nebyl. Ale silně na nás zapůsobily cesty za památkami a na místa, kde se odehrávaly bitvy 2. světové války. Měli jsme celodenní program, pro nás kuchaře obzvlášť náročný: vaření do noci a ráno budíček už kolem 3. hodiny pro přípravu na další den. Na památku jsem si přivezl kávovar, který máme dosud. Po několika letech přijela na družební návštěvu skupina tří Ukrajinců, s kterými jsem se tehdy seznámil. Rád jsem je viděl, pozvali jsme je k nám do Bělohradu, i na Arnoštov na chatu. Pro ně bylo nepochopitelné, že mohu mít dva domy a dvě auta. Pro ně jsme tehdy byli „Amerika“. Odjeli a od té doby se neozvali.

Opravdové dlouholeté přátelství nás pojí s německým kuchařem z Magdeburgu a jeho rodinou, kde jsem byl také na týdenním družebním pobytu. Dokonce i naše dcera pokračuje v kontaktu s jeho rodinou, navštěvujeme se a několik našich kuchařů tam mělo možnost být na praxi. Je dobré sbírat zkušenosti a použít je třeba i v naší kuchyni, kterou já osobně preferuji.

Co byste radil mladým začínajícím kuchařům?

Aby se nebáli kuchařského řemesla a snažili se získat co nejvíce zkušeností. Aby se učili jazyky a budou mít svět s českou kuchyní otevřený.

Pane Suchardo, děkuji za zajímavý rozhovor. Přeji vám pevné zdraví, spokojenost a radost z rodiny.

*Hana Friedrichová,
foto: archiv J. Suchardy*

LIBÍN

MASARYK, JIRÁSEK A KUBIŠTA

Libín - skupina rozhozených chalup nad meandrem řeky Javorky v mezihořském údolí vytváří klidné a tiché zákoutí, dnes známé snad už jen chalupářům, houbařům či turistům. V minulosti patřila ale malebná osada Libín k vyhlášeným místům vycházek hostů bělohradských slatinných lázní, ale i lázní mlázovických, Gregorův hostinec býval za první republiky také častým cílem výletů bělohradských turistů. S osadou Libín jsou ale také úzce spojena jména dvou velkých osobností českých dějin – prezidenta Masaryka a spisovatele Jirásky, či mlázovického rusofila Ivana Ivanoviče Kubišty.

Hostinec Ivana Ivanoviče Kubišty na pohledu z roku 1905

První zmínky o osadě patří do roku 1542, kdy zde stálo již několik chalup. Informace z roku 1628 potom uvádí, že tu ve skrytu lesa pálili uhlíři milíře dřeva a vyráběli kolomaz, mazadlo na kola vozů hořické vrchnosti.

Jak je však spojeno mezihořské údolí a Libín s prezidentem Masarykem? Dokonce ze dvou důvodů. V osmdesátých letech předminulého století trávil letní pobyt v Mlázovicích profesor Jan Gebauer. Sem za ním přijel tehdy ještě celkem neznámý univerzitní profesor Masaryk. Tradice o Masarykově návštěvě se dlouho udržovala v mezihořské rodině Řehákových. Celá Gebauerova společnost často chodila lesem z Mlázovic do Mezihoří a ve statku u Řehákových se stavovala na občerstvení – mléko a chléb. Do této společnosti patřili ještě hudební skladatel Malát nebo malíř Karel Liebscher, kteří jezdili na letní byt do Šárovcovy Lhoty. Chalupa Řehákových je položena pod lesem na místě krásného výhledu do údolí řeky Javorky a profesor Gebauer s rodinou a s profesorem Masarykem sedávali při svačině na dvoře statku pod rozložitým ořechem. Tak o tom vyprávěl profesor Řehák, narozený v roce 1866 v tomto statku, který v těch letech byl studentem a měl o vzácné návštěvníky ještě živější zájem než ostatní vesničané. Také jeho sestra Kateřina vypravovala o svém setkání s Masarykem: „*To ještě za mlada žala jsem trávu v úvoze. Bylo časně zrána. Kolem mě šel k lesu nějaký pán. Byl štíhlý a vysoký. Zastavil se u mne, chvíli se kouká a povídá: Máte tady nějakou špatnou trávu a taky vám to nějak špatně žne. - Jen kdyby mně mužský naklepali srp, tak by to šlo dobře, řekla jsem. Pán se pousmál a šel dál k lesu. Až později jsem se dozvěděla, že je to pan profesor Masaryk.*“

Druhý vztah prezidenta Masaryka k Mezihoří a konkrétně k Libínu se datuje do období první světové války. T. G. Masaryk měl za války ve statku č. 5 pana Novotného uschovánu část svého soukromého archivu a korespondence. Stalo se to zásluhou hospodářovy sestry Boženy Novotné, redaktorky „Zvěstování“ v Praze, která zprostředkovala uložení archivu krátce po odjezdu profesora Masaryka do ciziny. Listinný materiál byl rodinou Novotných, zvláště starou babičkou, po celou dobu války tajně sříženo a uchovávan v bezpečí a teprve po návratu T. G. Masaryka do vlasti odevzdán do jeho kanceláře. Místo označuje nenápadná tabulka na statku, o které ví málokdo...

V historických materiálech se někdy mylně uvádí, že Masarykův archiv byl uschován v hostinci č. 3 v Libíně. Toto stavení má také zajímavou historii. Nechal ho postavit český vlastenec a rusofil Ivan Ivanovič Kubišta. Ve většině materiálů je uvedeno, že Kubišta nechal postavit hostinec v roce 1867, někde je uveden rok 1880. Kubišta, původním jménem Jan, pocházel z Mlázovic, kde jeho bratr František vlastnil dům č. 9. Kubišta byl milovníkem a propagátorem ruského života a ruské kultury 19. století. V roce 1857 obdržel Jan Kubišta povolení k cestování do Švýcar, Itálie, Francie, Anglie a do Ruska. V propagaci Ruska se angažoval tak, že si nejen změnil

jméno na Ivan Ivanovič, ale v roce 1867 se připojil k Františku Palackému a F. L. Riegrovi na jejich tzv. slovanské pouti do Moskvy, kde se zúčastnili i tzv. Všeslovanského sjezdu.

Hostinec v Libíně, který Kubišta nechal postavit jak sám napsal podle „švejcarského muštru“, je patrová roubená stavba v dolní čás-

ti osady. Zajímavé je, že hostinec připomíná stavby na Ukrajině a v Rusku, takže Kubišta promítl své rusofilství zřejmě i do této stavby.

Majitelem hostince se v roce 1890 stal J. Khun, po něm v roce 1909 J. Zeyda a od roku 1910 byl majitelem hostince J. Gregor. Hostinec začali jeho návštěvníci nazývat „Gregorovým hostincem“ a pod tímto názvem je znám dodnes. Jako malý kluk jsem rád poslouchal vyprávění o hostinci od svého strýčka Josefa Kornela, který vzpomínal na prvorepublikové vycházky do Mezihoří a na Libín, návštěvy hostince a skvělé občerstvení ve formě chleba s tvarohem a podmáslím... Do roku 1999 vlastnila hostinec Marie Gregorová, nyní ho využívá jako chalupu její netař z Mladé Boleslavi s rodinou.

Mezihořským údolím a přes Libín vedla tzv. Jiráskova stezka z Konecchlumí přes Zvičinu k Jiráskově chatě na Dobrošově u Náchoda a do Jiráskova rodiště Hronova. Spisovatel Alois Jiráskovi byl pod Libínem 17. července 1921 agrárním dorostem hořického okresu odhalen pomník. V odpoledním vydání Národní politiky ze dne 18. července 1921 se k této události píše: „V překrásném koutku české země, v zeleném údolí Javorky – Zlatnice mezi Ostroměří a Bělohradem, vypíná se od věčejška na stráni přímo pod vesničkou mohutné bílé Jiráskovo poprsí – dílo Štursovo, na vysokém piedestalu. Je z daleka viditelné turistovi, jenž tudy bude procházeti novou „Jiráskovou stezkou“, anebo cestujícím z vlaku, který tu mnohokrát denně projíždí z Chlumce na Novou Paku a Trutnov. Ten bílý památník z jasného hořického pískovce vytesal podle Štursova originálu (stojícího dnes ve vestibulu Národního divadla) sochař J. Kysela a odhalen byl včera péčí agrárního dorostu ku počtu Jiráskových 70. narozenin. Nesmírné davy lidí ze širokého okolí hořického naplnily včera za překrásného letního dne údolí. Odhadovali jich na dvacet tisíc!“

Slavnostní řečník Fr. Sekanina vyličil věnými slovy kus té nádherné práce Jiráskovy, která se týkala těch vrstev našeho národa, jež tvoří dnes jeho jádro. Historii pomníku a význam Jiráskovy stezky vyložil učitel Fikar, jménem agrárního kraje promluvil senátor Sehnal z Nového Bydžova, mluvili i hronovští učitelé Fr. Souček a Norbert Lokvenc, kteří přinesli od mistra vroucný dík za vše, co hořická omladina podnikla a co hořický lid s takovou láskou přijal. Mezi vzácnými hosty byli spisovatel O. Schäfer, za spolek českých

beletristů Máj ředitel pražského Jiráskova gymnázia dr. Bayer, šéfredaktor Venkova Antonín Nečásek, nechyběla ani dcera K. V. Raise Marie Míšková – Raisová.

Jiráskovu stezku již současné mapy neznají, krásné údolí mezihořské a osadu Libín ale turisté a milovníci přírody znají

stále. A možná, že je dobře, že údolí zůstalo téměř nedotčené civilizací, že se od dob první republiky příliš nezměnilo. Oba velkáni Jirásek a Rais a také Masaryk s Kubištou by z toho určitě měli radost. Jen mlázovického rusofila Kubištu by zřejmě mrzelo, že hostinec je zavřený a že pocestný už nemá možnost se v něm občerstvit třeba tou skývou chleba s tvarohem a podmáslím...

Pavel Šubr s využitím materiálů Karla Lonera a Ivo Johna, foto: autor a archiv

Gregorův hostinec v roce 1930

NA SKOK V BĚLEHRADĚ

Hlavní město Srbska leží ve vlhkém subtropickém pásmu, a proto žádný div, že se zde v polovině června teploty přes den pohybovaly okolo 30° Celsia. Ve městě žije 1 750 000 obyvatel a je tak rozlehlé, že tři dny, které jsem v něm pobyla na konferenci, jeho důkladné prozkoumání nedovolily.

Na staré vedutě se Beograd prezentuje jako pyšná tvrz na vyvýšenině nad soutokem Sávy a Dunaje. Velmi sugestivní. V současnosti tam po ní najdete jen skrovné pozůstatky. Vždyť město prodělalo v historii mnoho zvrátů a bylo prý 44 x zničeno (včetně bombardování NATO v roce 1999).

Na soutoku Sávy a Dunaje dnes

Oblast, na které dnešní Beograd stojí, byla podle nových nálezů osídlena již v paleolitu. Jednalo se patrně o neandrtálce. První obyvatelstvo, které začalo obdělávat půdu, se řadí k neolitické kultuře Starčevo, bylo vystřídáno kulturou Vinča (5 500 – 4 500 př. n. l.) a o osídlení z této doby se hovoří jako o největším prehistorickém sídle Evropy. Následovalo osídlení balkánskými kmeny Thráků a Dáků a po keltské invazi (279 př. n. l.)

dostalo jméno Singidūn. Okolo roku 33 př. n. l. připutovali římsí vojáci, kteří jméno změnili na Singidunum, zatímco na druhém břehu Sávy stálo keltské město Taurunum. Obě města byla spojena a za římské nadvlády získala nejvyšší městská práva. Za Juliána Apostaty zde bylo oficiálním náboženstvím římské mnohobožství, ale Konstantin I. (který se mimochodem narodil na území dnešního Srbska) zavedl jako oficiální náboženství křesťanství.

V době stěhování národů se v Bělehradě usadili Slované, kteří od 5. do 9. století n. l. trpěli nájezdy Avarů. Okolo roku 878 se v záznamech poprvé objevuje název Beligrad (v překladu „Bílé město“). Po následující čtyři neklidná století se země stala bitevním polem mezi Byzancí, Uherským královstvím, Srbskem a Bulharským carstvím. Hlavní město následně hostilo armády křížových výprav, až Fridrich Barbarossa je při třetí křížové výpravě srovnal se zemí.

Hra v kostky v parku Šumice

Městská čtvrť Skandarlija

Socha partyzána v parku Šumice

Tvrz v noci

Teplomilný trubač

V Parlamentu

Parlament

Večer v centru

Ve 13. století Štěpán Dragutin Nemanjić obdržel Bělehrad od svého tchána Štefana V. Uherského a stal se prvním srbským králem. Jenže už počátkem 15. století se dostal Bělehrad opět do rukou Maďarů a hlavním městem se stalo Smědереvo. Od jihu se do země stále více tlačila Osmanská říše. Osmanská vojska na cestě do střední Evropy obléhala Bělehrad dvakrát, ale neúspěšně. Pod vedením křesťanského velitele Jana Hunyadiho se v roce 1456 Bělehrad ubránil mohutné osmanské přesile, což bylo považováno za konečné vítězství nad islámem v celém křesťanském světě. Starobylou fresku znázorňující bitvu u Bělehradu najdete u nás v chrámu sv. Mořice v Olomouci.

Ale už za 70 let po slavném vítězství napadl Bělehrad turecký sultán Sulejman Velký, pravoslavné obyvatelstvo vystěhoval až k Istanbulu a Srbsko se stalo na další staletí součástí Osmanské říše. Celkem dvakrát se pokusili o okupaci Bělehradu Rakušané: Maximilián Bavorský a Eugen Savojský s polním maršálkem Laudonem, což se jim sice povedlo, ale pokaždé se město rychle vrátilo do osmanské nadvlády. Následovala série srbských povstání a hnutí za nezávislé Srbsko. Rokem 1831 začíná obrození, roku 1878 plná nezávislost a v roce 1882 bylo vyhlášeno Království srbské. Nastal rychlý rozmach města, modernizace a výstavba, Bělehrad byl opět klíčovým městem Balkánu.

První světová válka znamenala pro Bělehrad katastrofu. Vždyť ta začínala tak, že Rakousko-Uhersko vyhlásilo Srbsku válku! Těžce ostřelované město se bránilo, přesto padlo již v prosinci 1914. Od roku 1918 byl Bělehrad hlavním městem Království Srbů, Chorvatů a Slovinců, které od roku 1929 neslo název Jugoslávie.

Na počátku druhé světové války nová vláda začala spolupracovat s Anglií a Francií, a proto Německo vyhlásilo Jugoslávii válku. Bělehrad byl několikrát bombardován a jugoslávská metropole obsazena. Nehledě na to se ve městě aktivizovaly protiokupační skupiny, fungoval komunistický odboj. V dubnu 1944 zažilo město bombardování vzdušnými silami spojenců. Po tzv. Bělehradské operaci se dostalo do rukou partyzánů a Rudé armády. Zvítězila komunistická strana a v poválečném období se zde konaly procesy se všemi protikomunistickými aktivisty.

Socialistická výstavba po druhé světové válce změnila vzhled Bělehradu. Budovala se sídliště (s poněkud přehlíženou infrastrukturou), dopravní systém, veřejné budovy. Avšak ke konci 80. let 20. století se zhoršila ekonomická situace Jugoslávie a obyvatelé Bělehradu se zapojili do hnutí vedeného novou politickou reprezentací, orientovanou na čistě srbské zájmy. Mítinky v ulicích, kampaně protichorvatských a protislovinských politiků vedly nakonec k rozpadu Jugoslávie. Tvrdí se, že po rozpadu Jugoslávie na menší samostatné celky zchudly všechny země kromě Slovinška, zchudlo i Srbsko se svou metropolí.

docela nevýhodné. A proto vidíme prakticky u každého bytu a každé kanceláře přídavné klimatizační zařízení, jen ti, kdo bydlí ve starších domcích s podloubími, dvorečky a zahrádkami dále od centra, je nepotřebují.

Hlavním náboženstvím v zemi je srbská pravoslavná církev. V tradičním stylu se stále staví nové chrámy, můžeme narazit i na takový, který je ještě citit betonem a na plánu města jej nenajdeme.

A kuchyně? Za pár dnů člověk mnoho nezažije. Když se znovu podíváme na historický přehled Bělehradu, neudiví nás, kolik národních vlivů v ní zanechalo své stopy. Říká se,

Městská čtvrť Vračar

Byl to režim Slobodana Miloševiće, proti kterému byly zavedeny mezinárodní sankce a v polovině roku 1999 dokonce bombardování Bělehradu. V červnu 2013 jsem v Bělehradě viděla jen několik větších objektů, které po bombardování v centru města dosud nebyly obnoveny. Avšak udivilo mne, že město má při své rozloze a počtu obyvatel množství parků, přírodních lesíků a alejí. Vůně lip byla momentálně tak intenzivní, že přebíjela pach výfukových plynů v celém městě. A to zde stále ještě jezdí i trabanty a wartburgy!

Většina obyvatel bydlí ve výškových budovách, což je vzhledem k místnímu podnebí

že vnitrozemská kuchyně je chudší než přímořská, a snad to mohu i potvrdit. Jen rajčata jsou větší a masitá jako všude na Balkáně a baklava, plující v cukru a oleji, připomíná dlouhou tureckou nadvládu.

Na druhé straně právě to, že se zde dařilo i neandrtalcům, a že tolik silnějších nájezdníků i panovníků v různých obdobích toužilo po dobytí města, aby se tam mohli usadit, je neklamným znamením, že Bělehrad je dobré místo pro život. Snad jeho budoucnost bude klidnější než minulost.

Milena Černá, foto: autorka

MÍSTNÍ NÁZVY V LÁZNÍCH BĚLOHRADĚ, JAK SE ZRODILY A PŘÍBĚHY K NIM SE VÁŽÍCÍ

Kněžský háj dnes U Lva

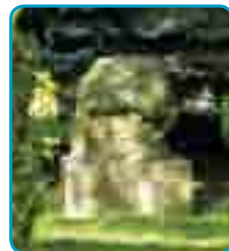
Malý lesík nad bělohradským železničním nádražím s inter-nátem učňovské mládeže, který dnes patří městu, byl odpradáva nazýván **Kněžský háj**. Je to jen malý zbytek dřívě rozsáhlejšího lesa prostírajícího se odtud k západu pod kopec až k potoku Heřmance. Svůj název dostal podle toho, že byl západním zakončením lánu pozemků táhnoucích se v širokém pruhu od dnešní ulice Komenského na západ až k zmíněnému potoku Heřmance, který po staletí patřil bělohradskému „záduší“, tedy faře a kně-žím. Byl to široký pruh pozemků na jihu ještě dnes zřetelně ohraničený Kostelní ulicí, která tehdy coby poľní cesta mezi statky vedla přímo na západ až k potoku. Severní souběžná a dnes již neznatelná hranice vyšla z bodu mezi školou a bývalým pivovarem, probíhala vedle zaniklé zámecké zahrady k západu a po severním ohraničení Kněžského háje až k potoku. Pole mezi kostelem a hájem byla zvaná U Kněžského háje a v současné době je na nich kostel s hřbitovem, fara se zahradou, postavena na nich je budova školy, učiliště, sportoviště, část sídliště v ul. Zámecké a částečně i pro-story nádraží.

Pozemky se k záduší dostaly darem již ve středověku, kdy tyto polnosti rozlohy tehdejšího jednoho lánu dne 26. října 1360 darovalo několik vladků z rodu Bořků z Poličan a Nové Vsi tehdejšímu novoveskému záduší, aby farář Otto mohl při faře vyživít tři kaplany. Po staletích pak v r. 1661 vdova po hraběti Vilémovi z Lamboy připojila tento lesík k pozemkům panským a to tak, že jej patrně s farou vyměnila za les **Ve Vrbínách**, který se nachází za Zákopským rybníkem nad Dobší. Snad až hrabě Berthold Vilém z Valdštejna nechal západní část kněžského lesa vymýtit a vymýcený pozemek nechal pak ve směru spádnice od východu k západu rozparcelovat na úzké proužky políček. Ty přidělil bělohradským měšťanům bydlícím na náměstí a Třetí straně. Od tehdy pak poloha těchto políček byla označována **U Kněžského háje**, později i přiléhavě i **Na Pasekách**. Právě tam dnes mládež v zimě z vršku 316 m nad mořem sjíždí na lyžích kopec směrem k potoku.

Hrabě z Valdštejna pak v již zmenšeném **Kněžském háji** zřídil jakési odpočinkové místo s upravenými cestičkami a vyzdobil je třemi sochami lvů, což je heraldické zvíře rodu Valdštejnů. Dvě sochy odtud byly přemístěny a ještě po vzniku republiky tam jeden lev stál. Posléze byl zničen a zůstala z něho jen hlava, která se dodnes nachází na zahradě jednoho domku Na Lepším. Paměti o jeho zničení již není. Tomuto místu se posléze začalo říkat **U Lva** a i jedna z dnešních ulic tohoto prostoru název U Lva převzala. Druhá socha lva byla přemístěna na vršek Ho-

a jediný, několik set let starý dub letní – „křemelák“. Právě někde tam byla starobylá studánka, odtud náš spisovatel, coby malý kluk, nosil na pole svému otci vodu k napití.

Rek je bek a Bernard kanonýr

Dělnická tělovýchovná jednota DTJ. Tento klub sídlil nad nádražím U Lva. Převážně se věnoval české házené a slavná éra klubu sahala do let 1928 až 1938.

Lídrem, tahounem házenkářského týmu od Lva byl Arnošt Bernard. Ten si vedl pečlivě záznamy jednotlivých utkání DTJ. Zároveň fungoval i jako kapitán a pokladník. Byl i nejlepším střelcem. Prvního máje dvaatřicátého roku dokázal nastřílet Nové Pace dvanáct gólů. Střelecky stíhal Arnošta Bernarda v DTJ Ludvík Petřivý. V brance mančafu byl i pozdější „táta“ bělohradské házené František Pech.

Ve středu obrany, na beku, nastupoval Jan Rek, časem si vyměnil místo v brance s Frantou Pechem. Jan Rek o házenkářských časech v DTJ říká: „Já jsem měl blízko ke Lvu, proto jsem začínal hrát tady. V DTJ jsem poznal hodně dobrých spoluhráčů. Ve čtrnácti za žáky a v sedmnácti jsem už hrál za muže. Registrace ani průkazky tehdy nebyly. Nebyl ani trenér, funkci vedoucího mančafu dělal nejstarší marád. Nikdy se na nás nezlobil, když jsme něco zkazili. Byli jsme docela chudý klub. Na nový balón jsme se všichni museli složit. Ten jsme pak používali jen na zápasy. Na trénink jsme brali starý, záplatovaný. Často nám balóný zašival čalouník pan Václavík. Zadarmo, měl pro nás zkrátka pochopení.“

„V sestavě jsme se střídali, každý týden hrál někdo jiný, hrát chtěli všichni, takže výsledky byly všelijaké. I když někdo uměl víc, někdo méně, nikdy mezi námi nepadlo špatné slovo, vše proběhlo v pohodu. Byli jsme mladá, veselá parta. Hned po práci jsme popadli krajíc chleba a už se běželo ke Lvu. Až do tmy jsme lítali za tím kulatým nesmyslem,“ vzpomíná nekorunovaný šéf a kapitán házenkářů DTJ Lázně Bělohrad Arnošt Bernard.

Sedm desítek let uplynulo od doby, kdy se U Lva hrála házená. Mezi vysokými, vzrostlými stromy se různě obnovoval a měnil plácek pro házenou, fotbal, volejbal či nohejbal. I listopadové lampion-pro průvody, poplatné sovětskému vzoru, tady měly svůj cíl. Šel jsem se nedávno podívat ke Lvu. Dětské lampióny mi matně problikávaly v nedohlednu.

Zato jasně jsem viděl mladou házenkářskou partu. Ve středu obrany, na beku, hrál Jan Rek a Arnošt Bernard střílel jednu branku za druhou.

Slivkův háj, dnes Slívák

Jižně od právě popsaných polí Na Pasekách se na témže svahu kopce nachází další, do současnosti zachovaný lesík, kdysi zvaný **Slivkův háj**. Dnes se mu říká **Slívák**. Nedostal své pojmenování po švestkách, či slivách zde kdysi rostoucích, jak se mnozí domnívají, ale podle příjmení dávno vymřelého selského rodu Slivků, který v průběhu 17. věku po několik generací vlastnil rozsáhlý dolnoveský statek současného čp. 3, sousedící s právě popsaným statkem farním. Představu o jeho rozsahu získáme, když si uvědomíme, že byl několikrát dělen a že z něho pak vznikly dolnoveské usedlosti dnešních čp. 1 (Sehnalova hospoda), čp. 2, čp. 3, čp. 4 a čp. 5. Od těchto stavení se pak pole táhla na západ až k Heřmance.

A co říci o Slíváku? Snad jen to, že pod ním v Heřmance se mezi slávkami a spolu s raky po několik generací koupaly děti z okolí a že bylo zaznamenáno, že v něm sebevraždou oběšením dne 11. 4. 1893 svůj život ukončil chalupník a bednář, „kopečkovskej“ Jan Knejfl (* 25. 6. 1833) z čp. 47 na Třetí straně. Byl to dědeček bělohradského učitele Antonína Bernkopfa, kterého my starší a staří dobře pamatujeme.

Za Jízdárnou, dnes Na Lepším

Ještě v polovině 19. století neměl zámecký park takovou rozlohu jako dnes, ale byl poloviční, protože jeho nynější západní polovina se špejcharem byla panskou jízdárnou. Tam se panstvo cvičilo v jízdě na koni. Ve starých dokumentech je toto místo pak zapisováno jako „*Raitschul*“, či „*Turnelplatz*“, naposledy již česky „*Jízdárna*“ a panským i poddanským polím na západ a na sever odtud se říkalo „*za rajtšulem, či za turnel placem*“ a nakonec již česky „*za jízdárnou*“.

Po vzniku republiky došlo v r. 1920 k pozemkové reformě a tehdy se bývalé pozemky velkostatku dostaly k obci. Protože občané bělohradští byli jistě odůvodněně přesvědčeni, že dříve panské pozemky byly lepší, začalo se místu, kde následně vzniklo sídliště rodinných domků v ulicích Barákově, Máchově a okolních, říkat **Na Lepším**. Název se dochoval do současnosti.

U Jesenu, dnes U Dubu, U Remízku

Tam na sever od Lejdarova zahradnictví, kde na vršku s výškou 319 m nad mořem stojí z širokého okolí viditelný, osamocený starý dub letní – křemelák, tam se po mnohá staletí říkalo **U Jesenu**. To podle jasanu, který tam dříve rostl a protože byl odevšad dobře viditelný, byla na něm vyvěšována vlajka svolávající poddané na robotu. Ještě po třicetileté válce tam byla panská bažantnice, která ale postupně pustla až zanikla. Polím pod vrškem se říkalo **Pod Jesenem**.

Kousek za dubem byl mezi poli velice malý remízek, a proto se tomu místu říkalo **U Remízku**. Byl čtvercový, a co se pamatují, tak mohl mít nanejvýše 4 ary. Ještě v padesátých letech minulého století byl porostlý hustě vysazenou smrkovou tyčevinou, jejíž dolní neprořezávané větve vytvořily takřka neproniknutelné houští. Z okraje bylo vidět, že uprostřed je zřízena vysoká bedněná ohrada zarostlá maliním a kopřivami. Nevím, že by se někdo z nás kluků odvážil vniknout do houští k ohradě anebo dokonce do ní. To jsme se báli. Říkalo se, že tam bylo zakopáno mnoho nakažených krav a bednění ohrady varovalo, že odtud hrozí nebezpečí. Není vyloučeno, že tam v r. 1938 při epidemii slintavky a kulhavky byl v jámě po vytěženém písku zahraban uhynulý dobytek. Ale spoň výška smrků, jak se na ni pamatují, době vysazení krátce před válkou odpovídala.

Na vzhledu záleží

Narodil jsem se a i své dětství prožil Na Lepším. Tam jsem byl i členem dětského požárníckého družstva – dnes bychom řekli hasičského a u hasičské zbrojnice pilně cvičil s hadicemi. Tak se stalo, že snad v r. 1954 jsem o prázdninách spolu s několika dalšími vrstevníky vytvořil žňovou protipožární hličku. Měli jsme pozorovat pole se zrajícím obilím, zda někde nehoří anebo nevej Bože je nějaký záškodník nezapaluje. K přespání jsme si opatřili stan jehlan ze dvou celt a trofejní vojenský dalekohled po Němcích, oboje snad vypůjčené ze školy. Stanoviště jsme si vybrali na výšině U Remízku.

Naším velitelem se zvolil nejstarší z nás, pozdější známý bělohradský trumpeták Milan Sedláček. Svoji funkci pojal vážně, opatřil si deník a denně do něj zapisoval. Protože se však nic nedělo, natož aby někde hořelo a mohli jsme se proslavit, zapisoval do něj, co jej právě napadlo, tedy vesměs blbosti. Že kousek od nás ryje krtek, že pod kopcem hopká zajíc apod. Až jednou v neděli za námi na kontrolu přišel zrovna hladce oholený a pokud vůbec, tak špatně umytý můj otec. Z domova to měl kousek a tak byl oblečen po domácku v teplácích a pantoflích. Přišel, podebatoval, rozhlédl se naším dalekohledem po okolí a zkritizoval ho. Zdržel se jen krátce a odešel. Netušil, že se tím dotkl Milana, který si jej bedlivě prohlížel a hned po jeho odchodu pro paměť budoucích do deníku zapsal:

„Neděle. V 9 hodin přišel pan Špür s namydlenýma ušima a říkal nám, že náš dalekohled špatně ukazuje, že má doma lepší!“

Z toho plyne poučení:

Když jdeš mezi lidi, zkontroluj svůj vzhled, furt tě někdo pozoruje, je, zapíše to hned!

PRVNÍ „KURT“ MISTRA SVĚTA

PETR KOLÁČEK PRO ŠVÝCARY PETER KOLACZEK

Tenista, který s tímto sportem začínal na tehdy dvou kurtech v naší Bažantnici. Tenista, pyšníci se trojnásobným titulem mistra světa super seniorů nad 65 let ITF.

68letý tenista a tenisový trenér žijící ve švýcarském Männedorfu.

Uprostřed letošního léta jsem poseděl v bělohradské tenisové klubovně s Janem Kurzem, bývalým československým tenisovým reprezentantem a uznávaným trenérem.

„Já vůbec neznal, kde ten váš Bělohrad vlastně leží. Jenom jsem věděl, že odsud pochází Pěť Koláček! Tehdáž hrál ve Slávii Hradec a my jsme byli tenisově o třídu nad ním. Dnes na něj zdaleka nemáme!“

No, řekněte, vážení čtenáři, k těmto slovům Jana Kurze není třeba nic dodávat...

Začátkem srpna se zastavil Petr Koláček v Bělohradě. Souhlasil s tím, že uděláme pár fotek na place před barákem čp. 28 a bývalým domem Kellerových. Tady on jako malý kluk začínal pinkat „jeho“ tenis.

V restauraci Na Mostě, kde pravidelně při jeho návštěvě sedí naše stará čtyřka (Jirka Lelék, Franta Čerovský, Petr a já), zbyl i čas na pár otázek.

Petře, jak se ti po letech tenisovalo na plácku U Roudných na konci náměstí, jak jsme mu tehdy říkali?

Bydleli jsme ve velkém činžáku Kellero-vých. A na tom plácku jsem fakt začínal s teni-sem. Partáky byli hlavně brácha Karel, Joska Roudný, Karel Vovka Petřivý a někdy se tam objevili i Jirka Imlauf, řečený Vajsík či Mi-rek Fól nebo Pepa Stránský. Hráli jsme přes šňůru a pálky jsme měly vyřezané ze dře-va. Opravdovou raketu artisku jsme měli s bráchou dohromady.

I my, kluci ze Třetanky, jsme k vám na plácek U Roudných občas chodili. Vedle hraní na tom plácku jsme leželi i po stromech před rou-benkou Hrnčířových. A jak jsme na těch menších stromech seděli a měli vystrčený zadek, tak nám Věrka Plecháčová, starší a divo-ká to holka, stahovala červené trenky, pamatuješ?

Na tohle zrovna ne. Ale bylo to fakt krásné dětství. Jo a na plácku se hrál i fotbálek a v zimě bruslilo. Začínal jsem na šlajfkách s kličkou...

Kdy pro Tebe skončil plácek U Roud-ných?

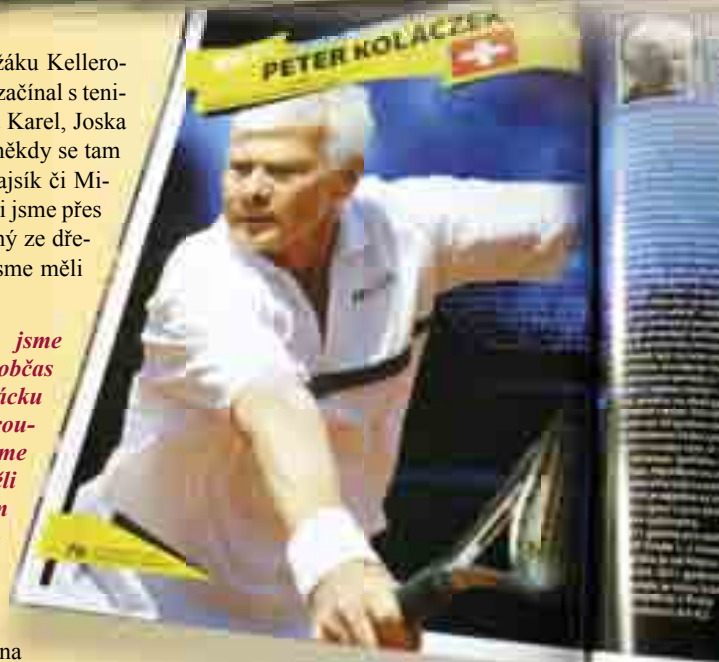
Myslím, že kolem roku 1953. Doktoři a zubaři se stěhovali do Dlabolovy-Jínovy vily. Z vily továrenníků vzniklo zdravotní stře-disko. My se stěhovali od Kellerů do Lázeň-ské ulice, kde byla předtím dětská poradna. Táta coby prvorepublikový četník šel budovat vojenskou cestu do Hůry. Pro nás s bráchou skončil plácek U Roudných a začal sokolák a kurty v Bažantnici.

Pojďme zpátky k tvému dnešnímu tenisu. Jaká byla loňská sezona?

Byla hodně dobrá. Sehrál jsem přes třicet zápasů a prohrál třikrát. Hrál jsem za Bel-voir Curych, TC Rot-Weiss Baden-Baden a národňák Švýcarska. Na MS v chorvatském Umagu jsem po třetí vybojoval titul mistra světa. Vyhral jsem národní i mezinárodní mis-trovství Švýcarska.

Petře, jak vypadal a bude ještě vypadat letošek?

Hrál jsem za stejné mančafy, obhájil oba domácí tituly a v září obhájí titul mistra světa v rakouském Klagenfurtu. V říjnu startujeme na mistrovství veteránů ve španělské La Manga. Prodloužíme si tak léto a zahrajeme si i golf.

U naší restauračky Na Mostě jsme se ro-zešli. Petr odfrčel tmavošedou mazdou 5 směr Praha.

Nedávno přišel od něho mejlový pozdrav:

V Klagenfurtu jsme v semifinále porazili USA 2:1 a ve finále prohráli se Španěly.

Moc zdravím čtenáře Bělohradských lis-tů a Bělohradňáky vůbec.

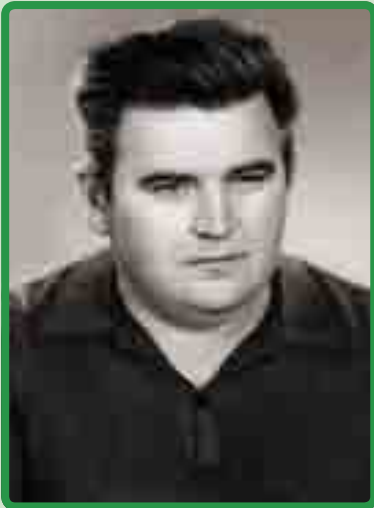
Petr Koláček

Eduard Čeliš, foto: Jaroslav Voves a autor

SUDÍ

AUGUSTÝN TICHÝ

Nebyl to žádný fotbalista oblíbený černobílý bělohradský dres. Fotbal, spíš fotbálek, čtval jako malý i větší kluk na plácku v Prostřední Vsi. Tam se v květnu jedenáctého roku narodil. Tady vyrůstal s o rok mladší sestrou Zdenkou, která co byla živa snad neoblékla dámskou sukni, zkrátka takový normální ženský kluk. Do rodiny Tichých patřil i nevlastní bratr Josef. Začátkem šedesátých let začal Augustýn, kterému nikdo nefekl jinak než Gusto, pískat velký fotbal. Nejprve jako pomezní, později i v roli hlavního sudího. Vše na okresní úrovni. Postavou spíš připomínal tehdy populárního diskaře Skoblu než vyběhaného, šlachovitého muže s praporkem či pišťalkou.

Letos v srpnu tomu bylo již čtyřicet roků, co Gustav Tichý zemřel. Ve dvaadvaceti mu selhalo srdce.

V pekárně u Rýdlů jsem si u kávy a makového koláče povídal s jeho 56letým synem. Také Augustýnem. I jemu všichni říkají Gusto.

Výprávěla mi Tvoje sestra Alena, že táta si vždycky pečlivě rovnal své rozhodcovské nádobíčko. Je to pravda?

No jo! On měl takovou tmavomodrou sportovní tašku. Říkalo se jí botaska a tehdy byla hodně v módě. Před botaskou si táta hezky srovnal vše potřebný. Kontroloval a slovně kontrolu doprovázel: „Odshora. Pišťalku - mám. Černý triko - mám. Průkaz - mám. Trenýrky - mám. Štulpny - mám. Kopačky - mám. A teď zase odspodu. Kopačky - mám, štulpny...“. Na tohle byl táta velkej pedant.

Měl svůj oblíbený fotbalový klub?

On byl zarytej slávista. Pravidelně platil klubový známky, chodily mu i slávistické noviny.

Už je tomu hodně dávno, kdy se vraceli rozhodčí Jirka Špůr a tvůj táta. V Hřidelci v hospodě dělal Josef Bejr zabijačku. Tak se tam stavili. Přijeli však pozdě, na každého z nich zbyla jedna mizerná jitrnice a trochu guláše. Táta si pak prý poručil celou velkou pikslu zavináčů či pečenáčů.

To bude taky pravda. Ale asi to byly pečenáče, ty táta přímo zbožňoval. Byl velkej jedlík, dvacet knedlíků nebylo pro něho žádné problém...

Kde táta pracoval?

Kde jste v Bělohradě bydleli?

V Poříčí u Trutnova dělal havíře. Tady poznal naší mámu, která jako Volyňská Češka přišla po válce do Mladých Buků. Pak vozil v Náradí špony a kleštiny.

Nejdřív u Jaklů na Lázeňské ulici, potom ve Spořitelně na náměstí a nakonec naši koupili od paní Kurkové baráček na Třetí straně blízko mostu u Kellerů.

Gusto, jak to bylo, když jste se vraceli na péráku někde od Bydžova?

Myslíš tu bouračku v Kovači? Táta pískal ve Sloveči. Mezi Městcem Králové a Bydžovem. Nějaký pouťový turnaj s hasičskou oslavou. To víš, při té slávě museli mít navrch domácí. Tak jsme dostali jitřničky, vajíčka. Výslužku, kapřici tehdy ještě nebyly... (směje se já i Gusto). No a v tý Kovači u hospody v ostrý zatažce to tátovi ujelo a my se váleli v pangejtu. Já měl odřenej zadek a natlučený záda. Výslužka v ruksaku na mých zádech byla na maděru! Domů nás odvez spartakem Pepa Václavík, kterej se vracel z Městce, odkud pochází jeho manželka Alena.

Bělohrad nikdy neměl mnoho fotbalových rozhodčích. Když si vzpomínám na místní muže s pišťalkou a licenci, tak musím jmenovat slávistu Milka Kittlera, hornoveského Oldřicha Vlasáka, Ladislava Hlavatého z Prostřední Nové Vsi, Bělohradáka a Pačáka Frantu Doláka, důrazného Jirku Špůra a mladého Jana Šotka, který dnes řídí celý okresní fotbalový svaz.

Augustýn Gustav Tichý patřil mezi ně.

Eduard Čeliš,

foto: Jaroslav Voves a archiv rodiny Tichých

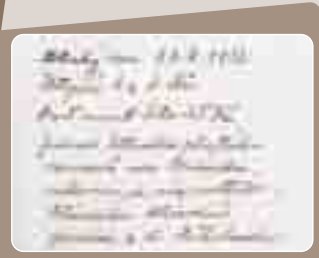

V létě se v Památníku K. V. Raise objevil člověk vážně se zabývající letectvím v Bělohradě. Poslal jsem mu dostupné fotografie z archivu Památníku a Bělohradské listy s tímto tématem. Na základě toho přišly dva zajímavé e-maily, které otiskujeme.

(las)

Děkuji za zaslání fotografie z leteckého dne na Byšičkách. Hned jsem se pustil do podrobné analýzy letadel. Zajímavé je, že uvedený datum akce je 23. 7. 1933, avšak jeden stroj, konkrétně Š.10 OK-VAB výr. číslo 47 byl zapsán v leteckém rejstříku pouze v letech 1930 - 1931. Neměl by tedy být k vidění na zmiňované akci. Z pozadí fotky bohužel nejde jednoznačně určit, že se jedná o fotku z Byšiček (foceno zřejmě směrem od kostelíku), ale zajímavé je, že v pozadí stojí letoun DH-50A, který se akce bezesporu účastnil. Tuto neshodu bych chtěl ještě řešit jak s leteckým rejstříkem, tak s Vojenským historickým ústavem v Praze. Zbylé letouny DH-50A výr. číslo 3 OK-AHC (ex. L-BAHC - odesán 1937), a Š.18 OK-VAI výr. číslo 19 (v rejstříku 1933 - 1935) se bezesporu akce účastnily, o tom není pochyb. Budu se zajímat o nějaké další zajímavé informace o těchto letadlech.

Co se týče fotek z plachtařské činnosti na Byšičkách, tak tato kapitola mě také velmi zajímá. Asi nejlepší pro mě bude, když budu kontaktovat přímo pana Josefa Nováka. Ten by mohl mít zápisník letů s registracemi kluzáků, které na Byšičkách létaly. Z fotografie Pionýra LF-109 není bohužel patrná registrační značka stroje.

K článku o létání na Byšičkách máte moje uznání. Skutečně pěkně napsáno. Co se týče fotografií, které článek doprovázejí, tak nedokážu posoudit, zda-li jsou skutečně z Byšiček a beru je tedy jako ilustraci. Jedna velká chyba tu ale je. Pan Josef Novák

sedlá na dvou fotografiích kluzák LF-109 Pionýr. Jedná se však o letadlo z padesátých let! Osobně jsem na tomto kluzáku také létal v kategorii Experimental a rozhodně se nejedná o letadlo, které by se dalo pouštět z kopce. Létalo se tedy pod Byšičkami i po válce? Nebo kde vlastně pan Novák proháněl toho Pionýra? Jak jsem již napsal, s panem Novákem dám určitě o plachtění řeč a už se na to moc těším. Děkuji za další zaslání podklady ke zkoumání.

Možná Vás bude zajímat, že přes zimu bych rád začal pracovat na kompletním díle o létání v Bělohradě a okolí, včetně zajímavostí o letadlech, která Bělohrad (Byšičky) navštívila. Vše chci doplnit barevnými bokorisy strojů.

Miloš Petr

OPĚT OTEVŘENO

STUDIO HAIR Marcela Hlosková

- ° kadeřnické služby
- ° dámské
- ° pánské
- ° dětské
- ° poradenská činnost

tel.: 606 126 159
provozní doba: dle objednání

Oděvy u Zdenky

Zdenka Molnářová
Malé náměstí 64, Lázně Bělohrad
☎ 736 132 176

**NOVÝ
SECOND HAND**

Oděvy pro celou rodinu
od nejmenších
po rozměrné.

Navštivte nás:
úterý - pátek 9 - 12 / 14 - 17
sobota 9 - 12

☎ 736 132 176

po předložení ústřížku
**SLEVA
10%**

PRODEJ CHOVNÉ DRŮBEŽE

z veterinárně kontrolovaných chovů, které zaručují kvalitu a vysokou užitkovost
13:00 Lázně Bělohrad - nahoře na náměstí

	stáří / týd.	cena
PRODEJ 8. 10. 2013		
Kuřice černé, červené	12 - 18	120 - 180 Kč
Chovná kohoutci	12 - 18	120 - 180 Kč
Slepice ve snáče		100 Kč

SORTIMENT, STÁŘÍ A CENA DRŮBEŽE SE MŮŽE LIŠIT DLE AKTUÁLNÍ NABÍDKY.

Drůbež, prosím, OBJEDNÁVEJTE na adrese: Gallus Extra s.r.o., Pražská 8, 586 01 Jihlava,
telefon: 567 212 754, 567 214 502, mobil: 731 701 331, po - pá 8:00 - 15:00, e-mail: gallusextra@centrum.cz

Vandalové nebo úplní pitomci nám v Bělohradě dělají takovéto věci. (las)

VZPOMÍNKA NA PRÁZDNINY

V období od 17. srpna 2013 do 24. srpna 2013 se 44 bělohradských dětí
i dětí z blízkého okolí zúčastnilo letního turistického tábora na Studenově. (vš)

kompletní údržba zeleně rodinné domy chalupy areály firem veřejná zeleň

773 211 010 @ l.mecir@seznam.cz

Reportáže z Bělohradu a okolí najdete na www.nasetelevize.cz

Z E P O BĚLOHRAD A. S.

zakoupila v polovině roku 2013 nakladač včetně příslušenství pro živočišnou výrobu na Dolní Novou Ves od firmy THALER. Tímto výkonným strojem bude společnost zajišťovat manipulaci s krmivem, stelivem, hnojem, ale i úklidem v celém areálu střediska. Nákup stroje v pořizovací ceně 1 253 600 Kč byl spolufinancován Evropskou unií z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova dle schváleného Strategického plánu LEADER MAS Brána do Českého ráje, ze kterého naše společnost obdrží 320 tisíc korun.

Václav Dobeš

Když je bouřka, nestůj v otevřené krajině pod vysokým stromem. O tom, že to vždy neplatí, svědčí i strom v lese na Byšičkách. Do

vzrostlého dubu stojícího v lese uhodil letos blesk. Jak to dopadlo, dokládá fotografie. Co není vidět, jsou velké pláty kůry rozházené v patnáctimetrovém okruhu. (las)

ŠKOLNÍ JÍDELNA PŘI ZŠ LÁZNĚ BĚLOHRAD

NABÍZÍ OBĚDY PRO CIZÍ STRÁVNÍKY.

Cena 46,- Kč

VAŘÍME DLE NOREM PRO ŠKOLNÍ STRAVOVÁNÍ S ČASTÝMI PŘÍLOHAMÍ (OVOCE, SALÁTY, MLÉČNÉ VÝROBKY...).

INFORMACE NA TEL. Č.:
493 792 396, 603 354 792.

KLEMPÍŘSTVÍ
A POKRÝVAČSTVÍ

IMLAUF

LÁZNĚ BĚLOHRAD

KOMPLETNÍ REKONSTRUKCE A REALIZACE
NOVÝCH STŘECH VČETNĚ KLEMPÍŘSKÝCH
A TESAŘSKÝCH PRACÍ, VZDUCHOTECHNIKA.

tel.: **603 541 290**

www.imalauf.eu, imalauf@imalauf.eu

BĚLOHRADSKÝ TENIS SLAVIL ÚSPĚCHY

Velice úspěšnou sezonu letos zažili bělohradští tenisté. Vítězili v soutěžích družstev, na krajské úrovni se prosazovali jednotlivci, uspořádali několik kvalitních turnajů, úspěšně se starají o mládež a tenisový areál v Bažantnici prostě žije. Tenisové legendy let minulých jako hrabě Bernhard Merwoldt, letec Jurka Sehnal, či Zdeněk Hofman nebo Vladimír Záveský by určitě měli ze svých nástupců radost...

V soutěžích družstev od nejmenších v minitenisu po veterány startovalo celkem 10 bělohradských družstev. **A družstvo dospělých** dlouho usilovalo o vítězství v Královéhradeckém krajském přeboru. Po vítězstvích nad Novým Bydžovem B 8:1, Lokomotivou Trutnov 6:3, VŠTJ UK Hradec Králové B 5:4 a TK Turnov 8:1 přišla ale domácí prohra s TC Dvůr Králové 2:7 a po závěrečném vítězství nad TK VČE Hradec Králové A 6:3 obsadilo druhé místo za TC Dvůr Králové. Za A družstvo hráli Petr Štrait, Vladimír a Radomír Machkovi, Michal Petřivý, Radim Ochvat, Martin Menčík, Markéta Zeminová a Veronika Baďurová a oporou byla především dvojice žen.

B družstvo dokázalo zvítězit v Královéhradecké krajské soutěži 1. třídy a vybojovalo si tak právo na postup do stejné soutěže jako hraje A družstvo. Své největší soupeře Spartak Vrchlabí A a TK Semily A dokázali Bělohradští porazit shodně 6:3. Také v B družstvu si vedly úspěšně ženy – nestárnoucí sestry Jaroslava Záveská a Vladimíra Machková. Mužskou část družstva potom tvořili Libor Kindl, Filip Klejch, Michal Vlažný, Marian Sláma, které doplňovali hráči A družstva Michal Petřivý a Martin Menčík.

Prvenství vybojovali v Královéhradecké krajské soutěži 1. třídy také **starší žáci**. Soutěži kralovali naprosto jednoznačně, o čemž svědčí bilance jednotlivých zápasů, kde Bělohradští zaznamenali 33 vítězství a pouhé 3 prohry. O vítězství se zasloužili Martin Matouš, Tomáš Lejdar, Daniel Brož, Adam Klejch, Jakub Matouš, Klára Lamiová a Nela Lonerová. Naprosto stejně si vedli i bělohradští **mladší žáci**: Vítězství v Královéhradecké krajské soutěži, bilance zápasů 33:3. Mladší žáci nastupovali ve složení Adam Klejch, Martin Voňka, Tomáš Ježek, Jakub Matouš, Martin Menčík, Denisa Neradová, Petra Rolfová, Natálie Kuželová.

Čtvrtá místa potom obsadila bělohradská družstva v krajských soutěžích v **babytenisu** (8 – 9 let) a **minitenisu** (6 – 7 let). Za babytenisové družstvo hráli Jakub Pavlásek, Charlotte Velichová, Jan Lelek, Marek Šolc a Jáchym Kulháněk, za minitenisové Lucie Ježková, Jan Chemišinec, Adam Kurinec a Vojtěch Straněk.

Čtyři družstva postavili bělohradští tenisté do meziokresních soutěží **veteránů** hraných společně s okresem Semily. A výsledek? První a druhá příčka, o které se zasloužili Petr Štrait ml., Petr Štrait st., Jiří Kněžáček, Libor Kindl, Leoš Lejdar, Marian Sláma a Jaroslav Kostelníček.

V soutěžích jednotlivců se prosazovaly především sestry **Tereza a Klára Lamiovy**. Obě se staly krajskými přebornicemi (Tereza ve starších žákyních, Klára v mladších – o úspěchu jsme psali v minulém čísle BL), obě se nominovaly a startovaly na mistrovství České republiky, dařilo se jim na oblastních turnajích a byly i oporami žákovských družstev TK Pernštýn Pardubice, kde hostují. **Markéta Zeminová** si úspěšně vedla na republikových turnajích dorostenek a je krajskou přebornicí dorostu ve čtyřhře, a to jak v zimě v hale, tak v létě. **Tomáš Lejdar**, který v soutěži družstev hostoval v TK Náchod, patří ke krajské špičce v mladších žácích.

K tenisu v bělohradské Bažantnici patří tradiční turnaje. Tenisový oddíl uspořádal již 43. ročník Memoriálu Luďka Kučery mužů, krajský turnaj mladšího žactva a 16. ročník Memoriálu akademického malíře Karla Dlaboly veteránů. Kromě toho na kurtech v Bažantnici proběhl **11. ročník Memoriálu MUDr. Jana Kvasničky, CSc.** a turnaj osobností **O lázeňský pohár Stromu života**, který pořádá Amfora Petra Salavy.

V **Memoriálu Luďka Kučery** kralovali tenisté z Nové Paky, když ve finálovém utkání Jebavý – Matouš byl úspěšnější první jmenovaný. Ve čtyřhře zvítězila dvojice Šmidrkal (Tenis Nová Paka), Hanuš (VŠTJ UK Hradec Králové) nad bělohradskou dvojicí Petr Štrait, Radomír Machek, pro které je postup do finále pěkným úspěchem.

V krajském **turnaji mladších žáků** při neúčasti zraněného Tomáše Lejdara po-

Veronika Baďurová

Sestry Lamiovy

stoupil až do semifinále Adam Klejch, který si navíc společně s Martinem Voňkou zahrál finále ve čtyřhře. Vítězem turnaje se stal jičínský Radek Šoltys. Mezi mladšími žákyněmi dominovala a celý turnaj vyhrála Klára Lamiová, která navíc dokázala zvítězit společně s další bělohradskou mladší žákyní Denisou Neradovou i ve čtyřhře. V jednotlivcích se ještě Denisa Neradová dostala až do semifinále turnaje.

Tradici již má také turnaj veteránů nad 40 let **Memoriál akademického malíře Karla Dlaboly**, na který tradičně věnuje ceny – obrazy Karla Dlaboly – rodina Pastorova. Turnaj se hraje v jednotlivcích ve třech kategoriích nad 40 let, nad 50 let a nad 60 let. V kategorii nad 60 let dokázal zvítězit Milan Petřivý, nad 50 let obsadil 2. místo Miroslav Kulhánek a 2. skončil i v kategorii nad 40 let Petr Štrait. Ten společně s Liborem Kindlem postoupil až do finále ve společné věkové kategorii ve čtyřhře.

Tenisový oddíl je známý svou dobrou prací s mládeží. Skupinu trenérů tvoří Martin Menčík, Libor Kindl, Jiří Kučera a Petr Štrait. „V minulosti naši hráči trénovali přes zimu minimálně, v současnosti nám přípravu zcela zajišťuje nová tenisová hala v Bělohradě. Bez tohoto zařízení by byla úspěšnost našich hráčů pravděpodobně nižší,“ vysvětluje trenér a úspěšný hráč Martin Menčík.

Předsedou tenisového oddílu je Martin Šubrt, který vyslovuje přání bělohradských tenistů: „Už několik let připravujeme výstavbu šestého kurtu. Jednáme s lázněmi o pronájmu pozemku vedle kurtu č. 3. Šestý kurt by nám pomohl nejen vyřešit velký zájem o hraní tenisu v Bažantnici, ale zkvalitnil by pořádání tenisových turnajů, případně by umožnil pořádání turnajů celostátní úrovně.“

Tenis má v Bělohradě dlouhou tradici, za první republiky byly tenisové kurty v parku Bažantnice poblíž vyhlášené letní restaurace známé v širokém okolí, hrával na nich i tenisový mistr Karel Koželuh, spisovatel Emil Vachek či jiné osobnosti. Také dnes si nádherné prostředí kurtů pochvalují nejen místní, ale také cizí tenisté. Pochvalná slova o tenisovém areálu jsem měl možnost slyšet od fotbalistů Tondy Panenky nebo Karola Dobiáše, hokejistů Pavla Richtra a Jirky Hrdiny, chválu pění i známí umělci Zdeněk Merta a Mirek Paleček, kteří jsou v Bažantnici na tenise pravidelnými hosty. Je proto dobře, že tenis v Bažantnici žije, že tenisový oddíl plánuje rozšíření areálu, že družstva i jednotliví hráči slaví úspěchy a že vyrůstá nová tenisová generace. A někdy je moc důležité i jen to prosté posezení a popovídání si u tenisové klubovny, jak to tenisté umí a praktikují.

Pavel Šubr, foto: Václav Lejdar, Pavel Lami, Ondřej Zemina a archiv

Markéta Zeminová

Vladimír Machek

OHLÉDNUTÍ

ZA BĚLOHRADSKÝM KULTURNÍM LÉTEM 2013

- 1-2 Výstava „SKLO“ Jitky Kolbe Růžičkové v Památníku K. V. Raise
3-4 Divadelní vystoupení „Tři v háji“ v Bažantnici
5-7 Pink Floyd Revival
8-11 Dechovkové odpoledne v Bažantnici
12-13 Blue Effect
14 Nedělní koncert v Bažantnici
15-16 Country festival

Foto: Zdeněk Dryák, Václav Lejdar,
Pavel Janák, Ladislav Stuchlík

SV. JAN NEPOMUCKÝ

je uctíván jako mučedník zpovědního tajemství a patron při přírodních pohromách a povodních (kvůli způsobu jeho smrti). Kult sv. Jana Nepomuckého je nerozlučně spjat s českým barokem, kdy patřil k nejvýznačnějším světcům. Je zemským patronem Čech a Bavorska a má velký vřhlas po celém světě, zvlášt' v Latinské Americe. Na Bělohradsku má čtyři, respektive pět soch. Čtyři volně stojící, pátou v kapliče v Brtvi (viz BL4/2013).

DOLNÍ JAVOŘÍ

na svažitém terénu
ve středu osady

Skulptura je ohrazena tyčkovým plůtkem s kamennými nárožními pilíři. Pochází z roku 1851 od neznámého sochaře – kameníka. Je ukázkou přežívajícího vesnického baroka v klasicistickém pojetí. Stojí na soklu s dřikem. Na čelní stěně soklu je polopostava P. Marie s textem:

*Tato socha k účtě
sv. J. Nepomuckého
zřízena jest nákladem obce
Dolno Javořské L. P. 1851*

Na dříku je text:

*Oroduj za nás
Svatá boží
Rodičko!*

HORNÍ NOVÁ VES

severní část obce
u mostu přes Javorku

Pozdně barokní socha patrně z konce 18. století v tradičním ikonografickém pojetí na vysokém úzkém hranolovém podstavci. Na čelní straně podstavce je text:

*Zpomeň služebnice boží
té vlasti, již ste syn!
Pros ať požehnání
Dá ji Hospodin .*

III. STRANA

u mostu
přes Javorku

SEVERNÍ ČÁST JIRÁSKOVA NÁBŘEŽÍ

u mostu přes Javorku

Raně klasicistní skulpturu osazenou v roce 1825 vytvořil Ferdinand Kofránek. Socha stojí na soklu, na jehož čelní stěně je ve střední části mělká nika s postavou P. Marie. Římsa je zdobená kartuší s jazykem světce za znamení jeho mlčenlivosti.

Na čelní dolní stěně soklu je text ve staročeštině:

*Swati Genne Nepomucki
Chraň nás od hanbi Swecki
a odewffeho zliho k uctění
postavila obec nová wes
hoření w dílu Feikes Rich-
tář Jin Kneitl*

*Tato socha k účtě
sv. Jana Nepomuckého zří-
zena jest nákladem obce
Dolno Javořské L. P. 1851*

Původně byla socha umístěna na mostě u dnešní lékárny. Pískovcová skulptura od Karla Postráneckého pochází z doby kolem roku 1860. Socha sv. Jana Nepomuckého v méně obvyklém ikonografickém pojetí (např. nemá v rukou krucifix a kolem hlavy 5 hvězd) stojí na širokém hranolovém podstavci.

*ZPOMEN SLUŽEB
NICE BOŽÍ
TÉ VLASTI JIŽ STO
SYNI
PROS Ať POŽEH-
NÁNÍ
DÁ JI HOSPODIN*

Ladislav Stuchlík, foto: autor

Bělohradské stromy

